

A teljességre való törekvés nélkül szeretnénk az egyes ismertebb pedagógiai irányzatok közös pontjait és különbözőségeit megvilágítani. Hasonló összehasonlító táblázatot nem találtunk, csak olyanokat amelyek az egyes módszereket külön írják le. A külföldi magyar iskolákban a lenti programok teljességükben nem valósíthatók meg, de elemeik felhasználhatók vagy megkönnyítik a döntést a hétköznapi iskolák választásakor.

Szent-Györgyi Albert: "Hogy csak az lehet igazán ember, aki igazán gyermek is tudott lenni..."

GYAKORTA Említett PEDAGÓGIAI IRÁNYZATOK

KOMPETENCIA	HAGYOMÁNYOS MAGYAR	MONTESSORI	WALDORF	FINN ÁLLAMI ISKOLA	ERDEI
Célközönség	óvoda, iskola	óvoda, iskola	óvoda, iskola	iskola	óvoda, iskola
Röviden mi a jellemző	Fegyelmezett, a frontálisan tanári központú oktatás már átváltott diák központú oktatássá mára.	Kézen fogható tapasztalatszerzés. Nagy figyelmet fordít az érzékszervi észlelésre. A tanár nem zavarja a gyerek önfejlesztési folyamatát. A gyermek természetes kíváncsiságára épül. Reális világra épül, pl. nincs képzeletbeli fejlesztés 6 éves korig. 3 évet ölel egybe egy osztály, tehát 0-3, 3-6, 6-9 éveseket stb. holisztikus jellegű	Természetből tapasztalatokat szerez, megéli a tanulást. Több évfolyamra vonatkozó módszer/rendszer. A tanár a "család része", mintha saját gyereke lenne 8 éven át. Tankönyv nincs, az előadásból illetve tapasztalatból készítik a gyerekek saját jegyzeteiket. Azonos korúak vannak egy osztályban. Holisztikus jellegű. A tananyag út, nem cél. Szabadságra nevel nem szabadságban, tehát irányítottak a foglalkozások a gyerek nem azt csinál amit akar. Lassabban nevel, korlátozott a technológia (használatja nem rabja, nincs okos telefon 14 éves korig).	PISA teszt szerint a legjobb a világon habár kicsit visszaestek nemrégiben. Nincs pont ilyen iskolarendszer másol.. Szabad, nincs osztályzás, sem központi teszt. Lexikálisan is tanít, de nem tulajdonít fontosságot a sok évszámnak, és ami tényt könnyen megtalálhatunk, inkább a gondolkodást és szocializálódást fejleszti. A gyereket felszabadítja a tanulás stressze alól vizsgáknál. Integrált közösség. A tanulás nem mással való versengés, hanem önmagunkal ezért nincs tanulói rangsor, "honor society" sem legjobb iskola lista. Iskolakezdés 6 évesen, mely az előkészítő ahol a betűk elsajátítása a feladat.	Természetbe járnak minden nap és az oktatást erre építik. Önbizalom és egymás iránti bizalom (csapat építés /team building) folyamata zajlik. Éles eszközöl használata pl. faragást is tanít. Önfegyelm fejlesztése fontos. Néha féltelmetes fizikai játékok pl. fáramaszás ellenére nagyon ritkán majdnem soha nincs baj. Az erdei más mint a zöld iskola.
Előnye	Lexikálisan kiemelkedő Fegyelmezett Versenyképes tanuló A magyar óvodai program mindig is kiemelkedő volt. Bizonyítottan kimutatott, hogy a népi játékok másképp formálják az idegrendszert, és bizonyos hátrányos tanulási adottságokat csökkentik.	80%-ban hasonló mint a magyar ovi Egymást is tanítják a gyerekek. Elmondják mit nem tudnak még és miben szeretnének fejlődni. Korcsoportok keverednek (az életbe épülnek be).	Osztályzás nincs, a tanár differenciáltan oktat, emberismerete több, hogy fejlessze a gyereket. Sok a művészet, zene és kreativitás.	Saját motiváció kifejlődése Kevesebb stressz. Kisebb csoportban is foglalkoznak pl. egy 20 fős osztályból bizonyos napokon csak a fél osztály megy be, hogy egyéni figyelmet kapjanak.	Természet szeretetén alapszik, egyensúly a tudás és ép testben ép lélek szemlélet közt. Ez szokásépítő ami majd a mentál hígéniát is egyensúlyban tartja. A kockázati megközelítésünk azt jelenti, hogy a tanuló folyamatosan bővíti képességeiket valós kérdések megoldásával, az önbizalom és az ellenálló képesség kiépítésével. A kockázat egy holisztikus dolog, mindenben vannak kockázatok, amelyeket cselekszünk, és növekedni fogunk azok leküzdésével.
Hátránya	Nagyobb a stressz. Nehezebben differenciál. A legfejlettebb szint a mérce az osztályban. (nehezebben tervez egyénre adottságai szerint, inkább csoportot veszi figyelembe)	Nem minden gyermeknek előnyös a szabad döntési környezet. Míg intellektuális képességek fejlesztése teljes erővel, a gyerekek kreatív impulzusai nem kapnak kellő figyelmet pl nincs babaház konyha stb. 6 éves korig. Nehezebb különböző korú gyerekekkel együtt foglalkozni a pedagógusnak.	Kevésbé lexikális a tudásuk a felsőbb osztályokban, mint egy hagyományos iskola diákjainak.	Integrálás miatt a haladás mértéke és a tehetséggondozás nem elég a kiemelkedő szintet kereső gyermekek részére. Elfogadott leg többeknek kedvező szinten oktat.	Szülőket nehezebben lehet meggyőzni a veszélyesebb feladatokról melyekere felkészíti a pedagógus őket.

GYAKORTA Említett PEDAGÓGIAI IRÁNYZATOK

KOMPETENCIA	HAGYOMÁNYOS MAGYAR	MONTESSORI	WALDORF	FINN ÁLLAMI ISKOLA	ERDEI
Írás	Folyóírás még mindig előnyben. A nyomtatott írás lassabb, nehezebben írja le gondolatait ha nyomtat.			2016 óta nem tanítanak folyóírást. Gépelést azonnal tanulnak, táblagépet is használnak. Csak nyomtatottan tanulnak írni. Külalak nem számít.	
Oktatás	Az oktatás az iskolában történik, hogy felkészítse a gyermeket az életre.	Az oktatás születésekor kezdődik és az élet része folyamatosan. Korlátozott technológiai eszközöket használ pl. komputer elektromos játék. 3 éves kortól foglalkozik alap tantárgyakkal.	Először tapasztal (pl. kirándul) és abból vezeti le az következtetést, anyagot nem fordítva. Technológia gimnáziumban.	Maga választja mit tanul az nap vagyis, hogy részt vesz e az órában. Ha nem érdeklí olvashat vagy varrhat tornázhat a teremben lévő szereken stb. (van Kodály módszeres zeneoktatás)	Természetben
Tanár	A tanár vezető, előadó szerepet tölt be.	A támogató, útmutató. Gyermek iránti tisztelet. megfigyeli, "követi" a gyereket és ehhez igazítja a tantást Kis csoportban vagy egyénileg oktat nem az egész osztály előtt	Egyenrangú "egy másik ember" -ként tekintik egymást, nem tanár diák hierarchia van. A pedagógus inkább emberismerő, mint kimagasló a szaktárgyakból. Gyermek iránti tisztelet jellemző. "Testi, lelki, szellemi" fejlődés fontos: Független gondolkodás, érzelmi kapcsolat a munkájukhoz és a világhoz, megvalósítás és adni a világnak.	Differenciál, korrepetál serkenti a hozzászólást megbeszélést. Független, saját módszereit alkalmazhatja.	
Házi feladat	van	nincs	nincs	Max. 30 percre korlátozott és az is figyelemfelkeltő	
Osztályzat	Szöveges értékelés alsóban 5. osztálytól osztályzat van 1-5 skálán. A jegyek publikusál, egymás jegyeit is tudják a gyerekek.	Saját értékelés - Hogy érzed magad jól teljesítettél? Kell még fejlődöd? Nincsenek jegyek.	7. osztálytól bizonyos tárgyakból ad osztályzatot A külső motivációt jelentő osztályzást kerüli, ezért jegyek helyett a szülő kap havonta tájékoztatást a gyerek teljesítményéről szülői esteken A félévi és a tanév végi értékelések részei: A tanuló szociális fejlődése, közösségben való részvétele A diák tanulásiának értékelése (tanuláshoz való viszonyának leírása) A szaktárgyi értékelések: a fejlesztési célokhoz rendelt szintlisták szerint, melyek a hatályos alaptantervi és kerettantervi szabályozók és az iskola helyi tantervének minimumához illeszkedik. Tartalmazza a kitűzendő egységes csomópontokat, tájékoztatva a tanuló teljesítményéről. Értékeléseink folyamatában fontos szerepet kap az értékelésekről való beszélgetés, tanulókkal és szülőkkel egyaránt.	2. osztályig szóbeli megjegyzés utána 1-9 skálán jegyek (5 alatt bukás), csak a saját jegyét tudja a gyermek, másnak nem publikusak	
Tantárgyak	elkülöníti a tantárgyakat	A hagyományos tárgyak mellett társas viselkedést, a mindennapi élet gyakorlatát, sőt kozmikus ismereteket is oktatnak.	Tantárgyai: anyanyelv, matematika-geometria, földrajz-gazdasági ismeretek, történelem-társadalmi ismeretek, természetrajzbiológia, fizika, kémia, esztétika	Nincsenek tantárgyak, projekten alapul	
Tanórák	Csoport orientált, csoportok tempójában vagy a tanárok ütemében halad. Gyakran a legelőrehaladottabb gyermek a mérce.	Egyéni, a gyermek képességeivel összhangban álló szinten vannak a tanórák. Függetlenséget ad határokon belül. Koncentrációját és figyelmét a gyerekek a többi gyerek, sem a tanár nem szakíthatja meg.	Csoportos oktatás 90-120 perc is lehet, a napi gyakorlati igénylő tárgyakra fordított idő akár 25 percben is meghatározható. A tanórák tantárgy-blokkokra (epochák), szakórákra és egyéb tanítási formákra oszlanak.	Sok a csoportos foglalkozás probléma megoldás de választási lehetőséget is adnak a részvételre	Szabadban is tanulnak.

GYAKORTA Említett PEDAGÓGIAI IRÁNYZATOK

KOMPETENCIA	HAGYOMÁNYOS MAGYAR	MONTESSORI	WALDORF	FINN ÁLLAMI ISKOLA	ERDEI
Tanulási sorrend	A tanár szelektivitásától függően az önálló tanuló számára önkényes (saját belátása szerint).	Pszichológiai sorrendet követ - új anyag kerül bemutatásra, amikor a tanuló készen áll, amikor felkeltette érdeklődését - örömteli az érdeklődés.	<p>A Waldorf-óvodában a mesék mindig az aktuális ünnepkörhöz, évszakhoz kapcsolódnak. Az óvónő hosszabb időn keresztül, legalább egy hétig meséli fejből szóról-szóra ugyanazt a mesét ugyanabban az időben. A mese szertartás. Az ismétlés nem unalmassá teszi a mesét, hanem elmélyíti az azonosulást és a megértést. Az érdeklődése és biztonságérzete nő, s örül, ha tudja, hogy mi következik.</p> <p>A 9. osztályban a mezőgazdasági gyakorlat, a 10. osztályban földmérés gyakorlat, a 11. osztályban a háromhetes szociális gyakorlat is a tanterv része.</p> <p>12. osztály az érettségi előkészítő éve nem a hagyományos Waldorf anyagot tanulják</p>	<p>Ha egy gyermek lemarad, korrepetálja a tanár egyénileg</p> <p>Dolgoztatás nincs, röpdolgozat van és ha rosszul sikerül fejlesztik a lemaradást</p> <p>16 évesen írják az első szintfelmérőt</p> <p>Nincsenek tantárgyak, 6 hetes problémamegoldás van különböző szempontokból.</p>	
Tapasztalat	Előadásokon és magyarázatokon keresztül gyakran használják a tapasztalatok megjelenítését. A hangsúly a szavakon, a hatalmi tényezők is előbukkannak.	Első kézből a különféle, célzott tanulási anyagok sokféle közvetlen felhasználása révén - hangsúly a tevékenységen, a cselekvés során történő tanuláson	Waldorf tanulói nem különböztek szignifikánsan a egy hagyományos iskola tanulóitól a célorientációval kapcsolatban. Azonban intenzívebb érzelmeket mutattak ragaszkodás az iskolához, az iskolai tantárgyakhoz és az iskolai környezethez	<p>A tanár másfélszer annyit keres mint az átlag Finn. "Menő" tanárnak lenni Finnországban. A tanár maga választja meg a könyveket és van segédtanár.</p> <p>Nincs iskolák közt különbség, de szakosodnak felső tagozatban nyelv reál stb. szakközép és gimnázium lehet együtt végezni</p> <p>Menza ingyenes és változatos, büférendszer választható.</p> <p>Éjszakát a suliban tölthetik egypár alkalommal tanári felügyelet mellett.</p> <p>"Olvasó kutyák" vannak az iskolai könyvtárban akik szeretik ha a gyerekek olvasnak nekik utónéven szólítják a tanárokat.</p>	
Kontrol vagy hiba kezelése	A felnőtt általában a bíró; az elismerés a felnőtt öröme vagy a csoport csodálatának megragadásával érhető el.	<p>Magától értetődik az anyag része - a gyermek felismeri és kijavíthatja a hibát - Az öröm és az önbizalom a sikerből és a jó érzésből fakad.</p> <p>Az 5-6. osztályosoknál egy-egy témakörön belül az egyéni haladásra is figyelnek. A feladatok teljesítésének határidejét vagy egyéni megállapodás útján, vagy a témakör végén határozzák meg.</p> <p>A 7-8. évfolyamon szigorúbb, rövidebb határidőket szabnak meg a tanulóknak. Vizsgahelyzetet teremtenek számukra, hogy fel tudjanak készülni a felvételire és a középiskolára. Az önellenőrzés feladata folyamatosan, minden évfolyamunkon nagyon fontos.</p>	A hibákat tanulási lehetőségként kezelik	A hibákat a tanulás természetes részének tekintik egészen addig amíg meg nem tanulja folyamatos felmérések vannak és korrepetálják a lemaradást.	

GYAKORTA Említett PEDAGÓGIAI IRÁNYZATOK

KOMPETENCIA	HAGYOMÁNYOS MAGYAR	MONTESSORI	WALDORF	FINN ÁLLAMI ISKOLA	ERDEI
Motiváció	Tanár kezdeményezi, vagy annak következménye, hogy a gyermek vágyakozik a felnőtt utánozására	A környezet ösztönzésén keresztül kezdeményezi önmagát Nem jutalmazás pl. piros pont külsőráhatásra produkál hanem ami iránt az ő motivációjából ered. Büntetés sincs.	A jegyben való értékelés nélküliség - A valós élet értékének növelése a témákban (gondoljon a részek tanulására ízletes pizza vágásával) - Támogatás és kihívás (túlterhelés nélkül) - Az egyéni tanulási stílus elősegítése / tiszteletben tartása - Segíteni a hallgatókat az önállóság megtapasztalásában az osztályban	önmotivációt fejleszt	
Fegyelem	A gyermeket kívülről szabályok írják elő, tiszteletet követelnek tőle	A fegyelem magától a gyermektől származik az önfegyelem formájában - fejleszti az önbecsülést és mások iránti tiszteletet, de nem szorul a külső világtól való állandó elismerésre, nem jutalomért dolgozik. Példamutatással fegyelmez a pedagógus, ha kell akkor pozitívan, nem NEM-el pl. Az osztályban halkán beszélünk az udvaron lehet hangosabban vs. Ne ordíts Illetmani anyaguk "Grace and courtesy". Használják a csendgyakorlatokat melyeken keresztül a gyermek önmaga dolgozza fel a problémát, elmélyül.	A kisgyermekek utánzással tanulnak Nekünk, szülőknek úgy kell élnünk, hogy mi magunk utánzásra érdemesek legyünk. Ha azt szeretnénk, hogy gyermekünk nyugodt legyen, nyugalmat kell sugároznunk Iskolai szokások: órai munka, fegyelem, feladatokhoz való hozzáállás kap hangsúlyt. Megtalálja a gyerekekben lévő különleges tehetséget, és támogatja annak kibontakozását, miközben fegyelmez, de úgy, hogy lemond annak két olyan eszközéről, mint a jutalmazás vagy a büntetés a szeretet javára. Az együttműködés külön figyelmet kap. Van pl. "hisztiző sarok" egy olyan elkülönített része a szobának ahol lenyugodhat, és ha egy másik gyerek meglátja segíthet neki.	A konvencionális fegyelem kicsit átalakul, Zokniban vannak gyakran, nem cipőben. A tanteremben lévő kanapén vagy szőnyegen is tanulhatnak. Van amikor a gyerek választhat, hogy bekapcsolódik az órába vagy sem, pl. rajzolgathat is matek óra alatt, de be kell pótolnia. Az udvaron is tarthatnak órát. 15 percesek a szünetek	
Projekt alapú	nem	igen	igen	igen	igen
Példák		A gyermek maga választja ki mely feladatot szeretné megoldani		Gyakorlati oktatás, honlapkészítés, életmentés tananyag	
Érzelmi egyensúly	Nem elvárás hanem szeretet az elsődleges az óvodákban Tanári felkészülés	Minimum 3 órás blokk legyen naponta ahol tevékenykedhet azon amit ő szeretne.	90-120 perc is lehet, a napi gyakorlást igénylő tárgyakra fordított idő akár 25 percben is meghatározható	A pihenést és családdal töltött idő tisztelik ezért nincs sok házi feladat.	Minimálisan minden 2 hétben kell egy napot a természetben tölteni
bemutató VIDEO LINKEK		Montessori alapok	NLC Waldorf bemutató	Finn iskolákról	Dán erdei óvoda
			Interjú Waldorf tanárral és szülővel akik maguk is Waldorfba jártak. Köztudatban élő félreértések.		
Integrált vagy inklúzív	inklúzív Elismeri, hogy minden gyermek más, de ugyanazt tanulja tehetségre, hátrányra tekintettel. Nincs külön fejlesztő tanár, az egész osztályt bevonják, mert nemcsak a hátrányos tanul belőle.	inklúzív	inklúzív	integrált A tehetséges és hátrányos gyerekek ugyanabban a teremben vannak, az osztálynál az "arany középút" a mérce egy átlagos szint szerint. Integrálás fogalmánál a lemaradást külön segítség/ tanár jelentheti aki segít "adoptálni" a helyi környezethez az egyes everekéknél.	